

Toxoplazmóza může postihnout vás i vaši kočku

Čekáte miminko a přitom vlastníte kočku? Dejte si pozor. Toxoplazmóza, parazitární onemocnění známé jako „kočičí nemoc“, je nechvalně proslulou chorobou především díky svému vlivu na těhotné ženy, respektive na jejich plod. Přesto, že se toxoplazmóza řadí mezi nemoci koček, je bohužel přenosná i na člověka. Většina lidí naštěstí ale toxoplazmózu prodělá bez vážnějších příznaků. Problém však nastává právě u těhotných žen. Pro jejich plod může mít toxoplazmóza fatální následky.

Kde se vzala toxoplazmóza?

Toxoplazmóza je poměrně vzácné onemocnění, které může napadnout jak zvíře, tak i člověka. Původcem toxoplazmózy je přitom nitrobuněčný parazit **T.gondii**. Jedná se o fakultativně heteroxenní kokcidiu měnící hostitele přechodné a konečné, přičemž konečnými jsou **kočkovité šelmy**. Proto se **toxoplazmóza** řadí mezi **nemoci koček**. T.gondii se rozmnožuje v kočičím zažívacím traktu a ven se dostává **trusem** prostřednictvím takzvaných **oocyst**, které jsou schopny v půdě přetrvat velmi dlouho. Mezihostitelem toxoplazmózy bývá nejen člověk, ale také hlodavci, ptáci a další zvířata.

Pro koho je toxoplazmóza nejvíce nebezpečná?

Toxoplazmóza není pro zdravého a vitálního jedince nijak extra nebezpečná. **Příznaky toxoplazmózy** nebývají vážné a **léčba toxoplazmózy** bývá ve většině případů úspěšná. Na druhou stranu nakažený člověk už zůstává nositelem tkáňových cyst. **Toxoplazmóza** je ale velmi nebezpečnou infekcí pro těhotné ženy v prvním a druhém trimestru. Může způsobit **potrat** či vývin plodu s **hydrocefalem**. Dále je toxoplazmóza značně nežádoucí u imunodeficientních pacientů, tedy u pacientů trpících **HIV** či u pacientů po transplantaci nebo ozařování.

Toxoplazmóza u domácí kočky

Pokud vaše kočka **onemocní toxoplazmózou**, je dost možné, že si toho ani nevšimnete. Jinak zdravá kočka často nevykazuje žádné příznaky toxoplazmózy a jednoduše nemoc „přechodí“. Problém může nastat u koček s oslabenou imunitou, koťat, starých koček či koček vážně nemocných. U takových jedinců se **nemoci koček** samozřejmě projevují agresivněji. Pokud vaše kočka bude vykazovat příznaky toxoplazmózy, bude se jednat nejspíše o některé z následujících potíží:

- **horečka**
- **letargie**
- **ztráta chuti k jídlu**
- **vajíčka ve výkalech**

Léčba toxoplazmózy

Diagnóza se dá samozřejmě určit také pomocí laboratorních testů. **Léčba toxoplazmózy** u koček se řeší většinou antibiotickou kúrou klindamycinem. Příznaky toxoplazmózy při správné léčbě začnou mizet většinou během dvou až tří dnů. Důležité je ale to, abyste v léčbě po prvním zlepšení nepřestali. Vymizení příznaků ještě neznamená vymizení jádra nemoci, což ostatně platí i pro **další nemoci koček**. Při nedostatečné léčbě může toxoplazmóza vést k dalším komplikacím, jako je například **zápal plic**, poruchy koordinace, nemoci očí, změny osobnosti, ztráta kontroly nad vyprazdňováním a další.

Jak může člověk dostat toxoplazmózu?

Existují tři hlavní cesty, kterými člověk může tuto nemoc získat.

• **Toxoplazmóza - nákaza kočičím trusem**

První z nich je **trus koček**. Samotná kočka se většinou nakazí z masa jiných zvířat, která byla hostiteli parazita. Ten se pak v trávicím traktu kočky vyvíjí a následně odchází prostřednictvím tzv. **oocyst**. Pokud se s takovým trusem dostane člověk do kontaktu (na ovoci, zelenině, ve vodě...), pravděpodobně se nakazí. Tento druh nákazy však není nijak častý, kočky jsou schopny zmíněné zárodky vylučovat jen pár dní v životě. Přes srst, škrábnutí či kousnutí nákaza možná není.

• **Toxoplazmóza - nákaza syrovým masem**

Dalším způsobem nakažení je **konzumace syrového** či nedostatečně tepelně upraveného **masa**.

Pokud se chcete vyhnout riziku nákazy toxoplazmózou, vyhněte se tedy **tatarským biftekům** či krvavým steakům. Parazit je spolehlivě zničen již při teplotě **66°C**.

• Toxoplazmóza - nákaza dítěte od matky

Posledním typem nákazy je přenos parazita **z matky na plod**. Tento typ je velmi zákeřný, jelikož o sobě dá nemoc často vědět **až když je dítě na světě**, aniž by si matka v těhotenství čehokoli všimla. Pokud je těhotná žena nakažena toxoplazmózou, není ještě podmínkou, že se nemoc přenesení i na její plod. Riziko je však velmi vysoké.

Jak je možné toxoplazmóze předcházet?

V první řadě byste se pro ochranu proti toxoplazmóze měli vyhnout kontaktu s kočičími výkaly a s předměty, které jimi mohly být kontaminovány. Pokud **myjete kočičí záchod** denně, nemusíte se obávat, cysty potřebují dva až čtyři dny, aby se staly infekčními. Problém nastává spíše u **výkalů**, na které můžete narazit venku. Proto buďte opatrní.

Důležité je důkladné **mytí zeleniny a ovoce** před konzumací, ale i ochrana jídla před **hmyzem**, brouky, hlodavci a podobně. Ti mohli totiž také přijít do kontaktu s **kočičím trusem**. Doporučuje se také své kočičí mazlíčky nekrmit syrovým masem. Maso, které bylo alespoň **48 hodin zmrazeno** na minus 20°C je už ale mimo nebezpečí, zárodky toxoplazmózy jsou v takových podmínkách usmrceny.

Abyste předešli infekci získané z masa, vajec či mléka, měli byste se vyhnout také konzumaci jejich nedostatečně tepelně upravených podob.

Projevy a příznaky toxoplazmózy nemusí být nijak nápadné

Někdy se však bohužel i přes veškeré rady a snahy člověku může stát, že se touto chorobou nakazí. Co tedy v takovém případě můžeme očekávat za příznaky toxoplazmózy? Odpověď je překvapivá, ale ve spoustě případů vůbec žádné. Infekce probíhá většinou bez nápadných a neobvyklých příznaků. Pokud ale nemoc napadne oslabeného jedince, mohou nastat například tyto komplikace:

- **bolesti hlavy, očí a svalstva**
- **horečka a únava**
- **rozmazané vidění**, poškozená zraku
- **poruchy spánku**, emoční labilita, schizofrenie
- **zduření uzlin**, zvětšení sleziny

- **gynekologické potíže**
- u vrozené formy pak **vývojové poruchy**, psychické či fyzické poškození

Léčba toxoplazmózy a její možné následky

Toxoplazmóza probíhající lehkou formou u jinak zdravých osob nevyžaduje většinou léčbu žádnou, popřípadě stačí, když člověk užívá prostředky na posílení imunity. Pokud se ale objeví některé vážnější **příznaky toxoplazmózy**, bývá nutné nasadit zpravidla antibiotika a další podpůrné léky. Léčba toxoplazmózy se v těchto případech nesmí podcenit a je třeba s ní začít co nejdříve. V opačném případě se může stát, že **toxoplazmóza napadne centrální nervovou soustavu**, oko, mízní či pohlavní aparát a způsobí zde závažné choroby či psychické změny.

Na závěr ještě několik zajímavostí o toxoplazmóze v číslech

- V našem prostředí v sobě nese tkáňové cysty toxoplazmózy **až každý třetí člověk** - většina z nás se o tom však nikdy nedozví.
- Podle statistik hrozí lidem s latentní toxoplazmózou **až 2,5x větší riziko autonehody**
- Pokud člověk nebo kočka 1x toxoplazmózu **prodělá**, získá vůči ní už navždy **odolnost**
- Tento parazit je schopen přežít v půdě či písku **až jeden rok**